

FILATELISTA

часопис савеза филателиста срби

бр. 137



Крушевац, Косовски Споменик
Kruševac, Kosovski Spomenik

I Z D A V A C:

SAVEZ FILATELISTA SRBIJE

Beograd, Sremska br. 6/IV

Telefon br. 628-431

Žiro račun kod narodne banke

FILATELISTA — 608-8-166-10.

Predsednik Saveza Davor Sokolić

Kruševac je grad u srednjoj Srbiji, koji je pre 600 godina osnovao slavni srpski car Lazar. Iako ova zemlja obiluje istorijskim mestima i ratnim poprištima, teško je naći grad ili naselje, za koga je narod sa kolena na koleno preneo toliko tužnih pesama, vezanih za jednu tragediju jednog naroda, koja se pretvorila u večitu svetiljku svenarodnog patriotizma. Kosovski ciklus narodnih pesama upravo je ciklus Kruševca. Kosovska bitka, pogibija turskog car Murata, devet Jugovića i deseti starac Jug Bogdane, Miloš Obilić, Milan Toplica, Kosančić Ivan, Kosovka devojka i najzad sve ono što se zbilo do Kosova i na Kosovu bilo je i ostalo delo Kruševca.

Turci su ga osvojili tek u XV veku i nazvali ga ALADŽA HISAR, da bi ga 1805 srpski ustanici oslobodili i vratili mu staro ime.

Na prednjoj strani našeg lista slika prikazuje stari spomenik kosovskih junaka u Kruševcu sa čime se FD ovog grada i naš Savez pridružuje opštenarodnoj proslavi Kruševca.

Уређује Управни одбор ФД Београд.
Главни уредник Душан Главоњић

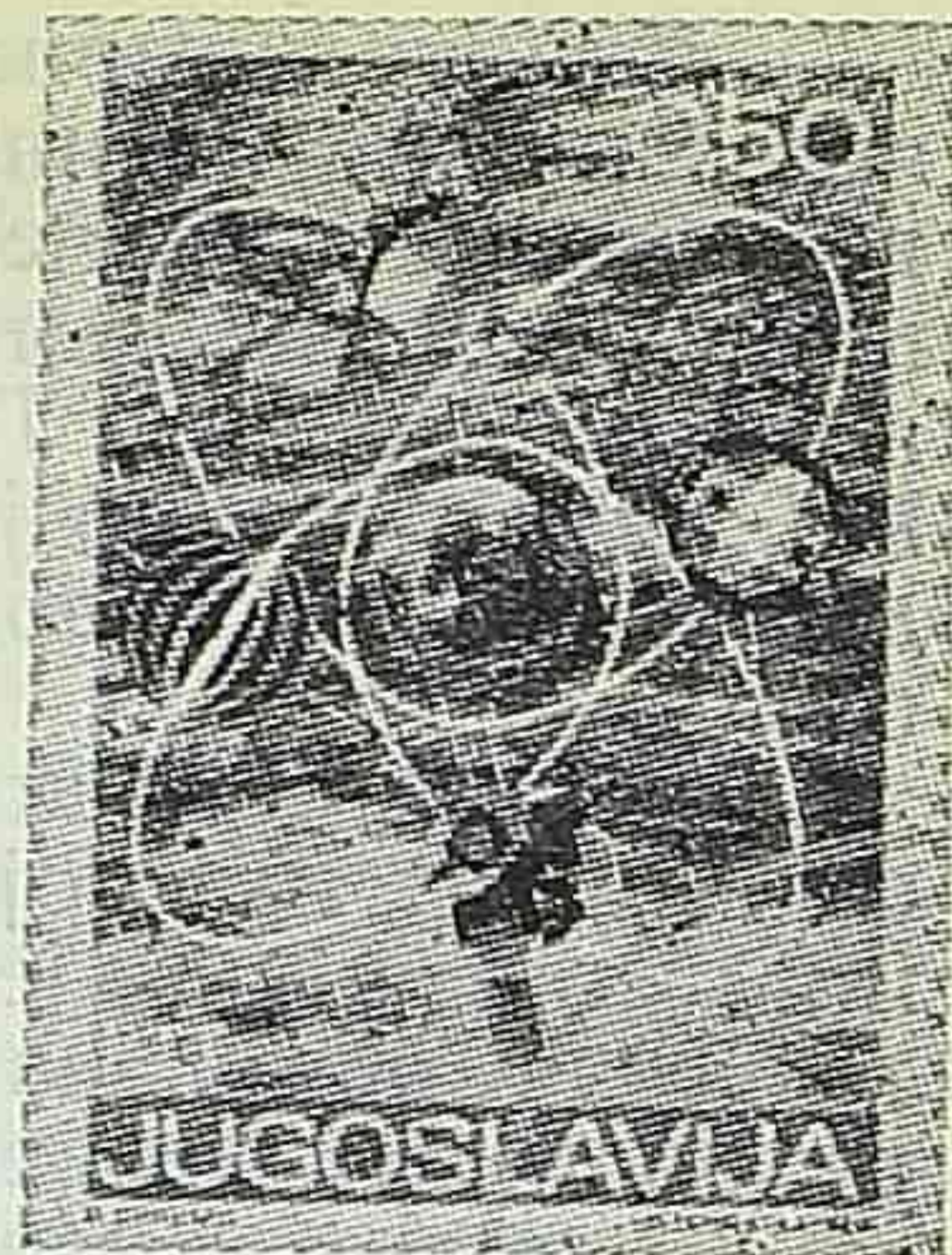
Š T A M P A R I J A:

»SAVA MIHIĆ« Zemun, ul. Maršala Tita
br. 46—48 tel. br. 607-176.

ФИЛАТЕЛИСТА FILATELISTA

ČASOPIS SAVEZA FILATELISTA SRBIJE

Septembar 1971.



САВЕЗ ФИЛАТЕЛИСТА СРБИЈЕ ОРГАНИЗУЈЕ РЕПУБЛИЧКУ ИЗЛОЖБУ У ЗЕМУНУ

Прослава годишњице ослобођења Београда, постала је традиција за Савез филателиста Србије, који у њој активно учествује са својим приредбама, изложбом марака, дописница, ратне поште, пригодних жигова и коверата, који на специфичан начин обрађују све оно што се кроз историју збило у ова два историска града (Земун и Београд) који данас чине јединствену градску целину.

Управни одбор на својој седници 23 јуна ове године проанализирао је своју активност и програм рада за наредни период и на предлог председника Давора Соколића донео одлуку да се поводом прославе 27 година ослобођења града и 30 година револуције отвори Републичка филателистичка изложба 22 октобра у Дому ЈРВ у Земуну.

Савез филателиста наше републике, каже председник Соколић није друштво колекционара, већ масовна друштвена организација, која делује у оквиру ССРН па је самим тим позвана да према својој специфичности учествује у свим манифестацијама ССРН Србије. У прославама које организују градови наше републике учествују наша друштва. Међутим имајући у виду да је у Београду седиште нашег Савеза, да је ту до сада радило 7 друштава а ускоро ће бити преко 10. Савез је дужан да преузме организацију ове изложбе, што не значи да ће умањити већ координирати и појачати активност својих друштава.

Прослава годишњице једног града, наставља председник Соколић није изолована и везана само за онај догађај који се тада догодио, већ је у неку руку хронологија свега оног што се у том граду догодило од његовог оснивања. Познато је да Београд постоји као насеље 2.000 година пре наше ере. Он је постао главни град Србије још за време владавине деспота Стевана Лазаревића пре 570 година а главни град Југославије од њеног установљавања као заједничке државе. Од 1456 до 1944 историја је забележила девет великих војних операција, које су становнике Земунa и Београда немилосрдно уништавале и подизале у борбу на живот и смрт. Ова последња ратна операција, наших дана почела је једновремено у Земуну и Београду 1941 а завршила се 22 октобра 1944 у Земуну. Ми ћемо својом изложбом подсетити не само на њу, већ на све оно што се на овом подручју догађало вековима.

Филателистичке збирке наших чланова, завршио је председник Соколић, једино су у могућности да рељефно оживе и репродукују не само ратне догађаје већ и огромне привредне успехе и пуно измењену слику некадашња два града. Један од највећих привредних објеката Газела преко Саве са својим прикључним саобраћајницама толико је зближила ова два вековна насеља да им заиста данас пристоји табла на прилазима са написом: Подручје града Београда.

Општинска конференција ССРНЗемун, стално помаже развој филателије на својој територији и брине се за рад наше организације сматрајући је својим саставним делом. Предлог Савеза филателиста Србије, да се шеста републичка изложба одржи у Земуну руководство конференције одмах је прихватило и обећало своју помоћ у сваком погледу. Ово уједно треба да буде и пример нашим друштвима у другим местима, да своју активност уклопе у програм рада општинске конференције ССРН.

Др Бранислав Новаковић

ВОЈНА ПОШТА СРПСКИХ И ЈУГОСЛОВЕНСКИХ ДОБРОВАЉАЧКИХ ВОЈНИХ ФОРМАЦИЈА У РУМУНИЈИ И РУСИЈИ У ПРВОМ СВЕТСКОМ РАТУ

Постојање српске војске у Првом светском рату имало је значајан утицај на Србе и остале припаднике југословенских народа који су се налазили мобилисани и Аустроугарској војсци као њени држављани. На Источном фронту многи су прелазили у руско заробљеништво и укључивали се у тадашња збивања у Русији. Многи од тих војника биће учесници у Октобарској револуцији, други и саставу добровољачких формација које ће бити пребачене на Солунски фронт и тамо одиграти значајну улогу, а неки ће се укључити и у снаге контрареволуције, већ према ситуацији и другим условима који су на те људе утицали.

Из тих збивања остаће данас ретка грађа о поштама на тим теренима а које су биле формиране за те људе укључене у војне формације.

Дописне карте Српских ратника I српске добровољачке дивизије у Добруци. Историјски увод. Крајем јуна 1916. године била је у Одеси формирана I српска добровољачка дивизија под командом пуковника Стевана Хацића. Поред Срба (око 90%) у њеном саставу су се налазили Хрвати, Словенци и Чехословаци. Дивизија је бројала 18.000 људи из делова Југославије који су се тада налазили под влашћу Аустро-Угарске. У почетку ова дивизија у заједници за руским трупама бележили значајне успехе на фронту у Добруци, али после слома румунске војске у Карпатима, а нарочито после пада Букурешта, ова дивизија је била нападнута јаким немачко-бугарским снагама, па се морала повлачити из Добруце. Иако је показала јединствену храброст, дивизија је запала у изузетно тешку ситуацију због наглог одступања једне румунске дивизије на десном крилу и претрпела тешке губитке (6.000 мртвих и рањених). После попуњавања ове дивизије и образовања II српске добровољачке дивизије формира се од ових јединица Српски добровољачки корпус који се после Октобарске револуције у последњој четврти 1917. године пребације преко Сибира и даље преко Јапана на Солунски фронт маршрутом дугачком преко 29.000 километара. Поред свих перипетија које

су ови војници доживели на револуционарном тлу Русије, остаје и историјски факат да је први револуционарни комитет Москве пожеље поробљене отаџбине, иако им се нису у том часу подударали путеви друштвеног развоја. То је било једно од оних великих признања изречених ослободилачком рату српске војске у жеку капиталистичког ратног вихора Првог светског рата.

У часопису „Филателиста” бр. 5—6 за 1957. годину (IX годиште) стр. 91 налази се приказ Дипл. инг Александра Петровића под насловом Дописне карте српских ратника I српске добровољачке дивизије у Добруци. Овај напис израђен је на основу података које је добио пре II светског рата аутор приказа од пуковника Јермије Станојевића тадашњег председника Српског филателистичког клуба у Београду, једног од дојена српске филателије. Том приликом аутор је у збирци пуковника Станојевића видео две дописнице о којима је реч. Аутор даље наводи да је имао прилике да види тј. дословно пише: „Имао сам у рукама само карте Iи III пешадијског пука.”

Наиме у саставу I српске добровољачке дивизије налазила су се четири пука и за сваки су биле издате дописнице, а разликовале су се само у ознакама пука у римским бројевима (I до IV). По пуковнику Јермији Станојевићу издање ових дописница је било службено. Опис који је дао Инг. Александар Петровић по белешкама потпуно је тачан, јер сам у међувремену дошао у посед оригинала. Тај опис гласи:

Величина карте 139/88 мм. Картон жућкасте боје. Адресна страна је са цртежом и текстом, а друга страна празна — за кореспонденцију.

На предњој страни леву половину прекрива вишебојни цртеж: укрштене заставе српска, хрватска, руска и чешка (напомена-руска застава је бела-плава-црвена, а чешка бела-црвена). Изнад застава је мњи двоструки жути круг у коме је вишебојни српски грб. Испод застава је преко зеленог лаворовог венца напис у изврнутом луку у гротеск словима мрке боје: „У СЛОЗИ ЈЕ СПАС — БРАТ ЈЕ МИО КОЈЕ ВЕРЕ БИО”, а испод тога у четири реда, у плавој боји, у гротеск словима стихови тадашњег активног официра Чеде Шкекића:

„Умрећемо сви до једног
Иа слободу сви имати,
Из потока крви наше
Слобода ће заблистати.”

Ч. III.

Постоје и дописнице без ових стихова.

У десном делу карте заглавље чини троредни текст:

ДОПИСНА КАРТА
српских ратника I пеш. пука
I Срп. доб. дивизије

а у самом углу управни правоугаоник који означава место за марку. Иначе је први ред текста у антиква словима, а остала два у гротеск словима, сва у плавој боји. Остали део је прекривен са пет адресних линија, прве четири тање, а најгорња је нешто краћа од следеће три адресне линије. Последња (најдоња) је такође краћа, али двострука (дебела и танка) за упутно место (место адресата).

Карте су биле израђене у Одеси, што се види из написа, који се налази лево вертикално од застава и гласи: литографија Шауер и Смрковски. — Одеса., а мрке је боје.

Сви текстови су у ћирилици и у српско-хрватском језику. Наше је мишљење да поред исправки (ситних) које смо дали у опису, треба да се постави и алтернатива у погледу застава и то руске и чешке, тј. да се ради о заставама словеначкој и босанско-херцеговачкој (стара верзија).

Приликом нашег боравка у Румунији у оквиру Балканфиле III нисмо могли добити никакве податке о употреби ових дописница ни о раду поште ове дивизије, која је управо на теренима Черна Вода и Међидија (где се налази и данас споменик у част ове дивизије) оперисала. У погледу жигосаних дописница тешко је веровати да их има сачуваних. Оне су могле бити упућиване или у Русију и друге савезничке земље или на Крф (јер је Србија била окупирана у то време). Најмање је вероватно да су биле упућиване породицама у Аустро-Угарску јер се по тадашњем законима ово људство сматрало експатрираним, па из сви разлога су минимални изгледи да постоји који сачуван жигосан примерак. Такође је управо зачуђујуће да се на 30.000 километара дугом војничком ратничком путу успело да сачува и пар још постојећих нежигосаних дописница, а и то вероватно само захваљујући пок. јеремији Станојевићу или још по неком појединцу, који је кроз вихоре рата на дугом путу од три године донео на тле ослобођене земље овај драгоцен материјал поште ове јуначке дивизије, прве међу првима у храброј српској војсци Првог светског рата. Сматрамо да овај материјал данас спада у највеће реткости у збиркама српске ратне поште Првог светског рата.

Овим истовремено испуњавам жељу дуго 14 година, коју ми је поверио стари уредник „Филателисте“ Инг. Александар Петровић, да нађем овај материјал и да проверим веродостојност написа, јер је већ била сумња да ће се било када појавити на светлости дана.

Југословенске легионарске марке у Сибиру. Др. Фрањо Бучар у Филателисти бр. 2 за 1923. стр. 21—22 и бр. 3. страна 39—40 (годиште V) објавио је напис под насловом Југословенске легионарске марке у Сибирији. У том напису означеном са I и II део аутор је изнео један данас већ заборављени историјат, који је остао потпуно нерасветљен и остаће нерасветљен до краја.

TIPOVI MESNIH ŽIGOSANJA BOSNE I HERCEGOVINE

Član filatelističkog kluba T. V. Minkus jednog od filadelfijskih predgrađa, kome i za pripadam, napisao je ovaj interesantan članak za engleski filatelistički časopis „Skupljači Austrije“. Uz autorov pristanak evo prevoda.

„Glavna namena ovog članka je da se postavi nova klasifikacija različitih poništenja gradova Bosne i Hercegovine. Niti Adolf Passer pionir, niti Alfred Clement njegov vredni nastavljач na ovom polju, nisu uspostavili jasni sistem obeležavanja gradskih žigosanja. Ova studija objašnjava redoslednost klasifikacije filatelisti početniku koji bi se odlučio da zađe u ovu interesantnu oblast filatelije. Članak daje listu mesnih žigova svake postojeće pošte.

Okupacijom Bosne i Hercegovine od strane Austrougarske 1878. zavedena je mreža zvaničnih pošta po prvi put na teritoriji B. i H. Novi sistem je bio poveren vojnoj upravi i u toku prvih meseci pokri-

TYPES OF TOWN CANCELLATIONS -

BOSNIA AND HERZEGOVINA



1



2



3



4



5



6



7



8



9



10



11

vao je svu okupiranu teritoriju. Poštanski sistem prozvat je Feldpost i kao takav funkcionisao je do prvoh meseci 1880.

S obzirom da je poštanska usluga bila besplatna i ograničena samo za vojne potrebe, to marke nisu bile u opticaju. Potreba za markama se pokazala tek onda kada je 1. XII. 1878. uvedena poštanska novčana uputnica. Mađarske marke i uputnice zavedene su tada u B. i H., a autsrijske marke i novčane uputnice upotrebljavane se u Hercegovini.

Dana 9. I. 1879. pošta je otvorila svoje usluge i civilnom stanovništvu uz specijalna odobrenja. Pola godine kasnije, prvoga jula 1879. puštene su u promet i prve poštanske marke Bosne i Hercegovine; nacrt maraka se sastojao od dvoglavog orla Austroucarske bez oznake države i bez oznake valute sem brojaka.



12



13



14



15



16



17



18



19



20



21



22



23



24



25



26

Promena od Feldpost na Militar Post izvršena je 16 novembra 1879. Pokretne pošte — Etappen Postamter obeležene samo brojevima bez naziva mesta bile su pretvorene, u većini slučajeva, u stalne mesne pošte, zadržavajući iste brojeve. Nove pošte otvarane kasnije dobijale su nove brojeve raspoznavanja, sve dok sistem nije ukinut 1898. Budući da žigovi sa nazivima mesta nisu biti isporučeni sve do februara 1880., Feldpost poništenja nalazimo sve do tog datuma.

Zvanično govoreći okupacija je imala vojni karakter držanja kontrole turske teritorije u interesu mira, a zapravo poštanski sistem je preuzela civilna uprava pod Ministarstvom finansija sa sedištem u Beču. Formalna aneksija Bosne i Hercegovine izvršena je 1908., ali čak i posle toga poštansko uređenje nije civilno već i dalje Militar Post sve do propasti Imperije 1918.

1 Prvi žig namenjen opštoj upotrebi posle promene 1879. Šesdeset i tri pošte upotrebljavale su ovaj opšti tip žiga sa malim izmenama u prečniku i veličini slova i brojaka. Rimski brojevi označavali su mesta u Bosni, izuzev XXX (Konjic) u Hercegovini.

2 Žig sličan tipu 1 sa razlikom što ovde arapski brojevi označavaju gradove u Hercegovini. Osamnaest raznih mesta spadaju u ovu grupu.

3 Žig upotrebljavan u Mostaru koji je verovatno bio pri glavnoj poštanskoj direkciji. Njegova upotreba produžena je i posle završetka vojnih operacija. To je jedinstveni žig tog ranog perioda sa oznakom samo mesta i datuma (retkost).

4 Žig sa dvostrukim krugom upotrebljavan jedino u Sarajevu sa nazivom Sarajevo. Upotreba je produžena do 1889, mada u međuvremenu nalazimo i žigove za Sarajevo.

5 Jedini žig ovog mesta Maglaj a) Verbas. Veruje se da pošta nije postojala u punom smislu reči, već jedino kao sabirno mesto za pisma (retka retkost).

6 i 7 Ovalan žig u upotrebi jedino u Sarajevu.

8 Žig pravougaonog oblika sa nazivima: Banja Luka, D. Tuzla, Mostar, Sarajevo i Travnik.

9 Jedini žig sa greškom: mostarska pošta obeležena je brojem 13 mesto 12 (retka retkost).

10 Žig usvojen 1890. na insistiranje Mađara da bi se označila odvojenost dva dela Imperije. Žig je sada „K. und K.“ mesto „K.K.“. Šesdeset devet različitih pošta služile su se ovim tipom žiga.

11 Žig sličan broju 10. Četrnaest različitih pošta su upotrebljavale ovaj tip žiga.

12 Isprekidanim krugom po ivici žiga služile su se pošte: Bos. Građiška, Čajniče, Derventa, Jajce i Prijedor.

13 Dupli krugovi sa isprekidanim krugom po obodu — žig koji je bio u upotrebi samo u Bihaću, Bos. Krupi, Ilidži i Derventi.

14 Žig sa dva zatvorena kruga upotrebljavan na dvadeset i osam različitih pošta.

15 Ovalnim oblikom žiga služili su se u Bos. Brodu, Mostaru, Sarajevu i Travniku.

16 Osmougaoni žig poništenja sa brojem pošte XVII Brčko je jedini ove vrste.

17 Pravougaonik sa paralelnim linijama je jedinstven za poštu Dox. Tuzla.

18 Žig pravougaonog oblika bio je u upotrebi jedino u Banja Luci, Dol. Tuzli i Mostaru.

19 Kvadratni oblik imao je žig u upotrebi na sarajevskoj pošti.



27



28



29 (- -)



29 (a *)



29 (o o)



29 (a o)



29 (**)



29 (* -)



29 (a -)



30



31



32



33



34



35

20 Okrugli žig bez broja pošte bio je u Ilidži.
 21 Žig sa dvostrukim krugom posle napuštanja brojeva pošta počevši od 1898. Ranije načinjeni žigovi sa brojem pošta bili su upotrebljavani do 1918. Pedeset i osam različitih pošta služile su se ovom vrstom žiga sa malom razlikom u prečniku, veličini slova i ciframa.



36

38

37



39

40

Donji Vakuf

41

22 Žig u upotrebi u Sarajevu i sarajevske poštanske filijale pokazuje i vreme žigosanja. Slovo „V” Vormittags (prepodne) i „N” Nachmittags (poslepodne). Satovi žigosanja su bili za prepodne: 8, 9, 10, 11 i 12, a za poslepodne: 5, 6, 7, 8 i 9.

23 Žig pokazuje godinu u celosti. U upotrebi samo u Sarajevu.

24 Žig sarajevske pošte sa malom izmenom gde je reč Post zamenjena Postamt. Sličan tip srećemo i u Mostaru.

25 Dupli krugovi sa isprekidanim spoljnim krugom nalazimo jedino u Rogatici i Sarajevo Lager.

26 Dupli krugovi od kojih je spoljni tačkast služili su za žig u Banja Luci.

27 Osmougaonik bez poštanskog broja upotrebljavan je samo za Sarajevo-Filijale.

28 Pravougaoni oblik bez broja pošte služio je za žigosanje u Banja Luci i Sarajevu.

29 A do G Dvostruki krug sa dve poprečne vodoravne crte. Ova vrsta žiga varira u prečniku krugova i veličini slova i brojaka, kao i u ornamentici zvezdica i kružića. Do sada je zabeleženo 396 različitih žigosanja od čega 145 raznih mesta koja spadaju u ovu grupu.

30 Žig u upotrebi u Mostaru, Sarajevu i Dol. Tuzli. Rimske cifre posle datuma označavaju jutarnje, prepodnevne sate VIII, IX, X i XI, a ako su cifre arapske: 5, 6, 7, 8 ili 9 one označavaju popodnevne sate žigosanja.

31 Žigosanje sa „K. u. K.” mesto „k. und K.” u upotrebi u Sarajevu 1. Sličan žig imamo i za Bos. Brod.

32 i 33 Žig ekspedicije u upotrebi pri pošti Sarajevo-Filiale i Sarajevo 2.

34 Specijalno žigosanje u upotrebi od vojnih vlasti za vreme vojnih manevara avgusta 1912 u Bosni. Označeni su brojevima od 1 do 14 (retkost).

35 Žigosanje posebne vrste u crvenoj boji 20 juna 1917. na pošti Sarajevo 1 povodom komemorativnog izdanja maraka u vezi trogodišnjice smrti prestolonaslednika Ferdinanda.

36 Žig je standardnog oblika autsrijskih žigova onog doba i sasvim je verovatno da je ovde načinjena greška. Primerci su pronađeni samo sa pošta Bos. Brod i Derventa (retkost).

37 Mašinsko žigosanje u upotrebi jedino na pošti Sarajevo 1. Do sada je pronađen samo jedan primerak.

38 Verovatno eksperimentisanje mašinskog poništenja u Mostaru. Datum je nepoznat; zna se samo da je ovim tipom žigosanja poništena serija rođendanskog jubilarnog izdanja iz 1910.

39 Privremeni gumeni žig u upotrebi u Pazariću (retka retkost).

40 Žigosanje u upotrebi od strane vojne uprave u okupiranoj Srbiji za vreme 1 Sv. rata. Poništenja za Krupanj, Lješnicu i Loznicu postoje poštanski upotrebljena, mada je većina od ovih izvršena uslužno. Žigovi na pismima i novčanim uputnicama su veoma retki.

41 Veruje se da je ovo običan žig — ne poštanski, kojim su greškom poništavane i marke. Slično nalazimo iza Bos. Brod.”

Po rečima autora T. V. Minkusa ovde je samo sažeto ono što treba da se pojavi u vidu knjige sa preciznim nabranjem svakog mesta, svakog nabrojanog tipa žigosanja sa svim detaljima.

Miroslav Šanta, Dženkintaun, Pa. USA

OKTOBAR U ZAJEČARU

KRAJEM OKTOBRA OTVARA SE NOVA
ZGRADA POŠTE U ZAJEČARU
TOM PRILIKOM DRUŠTVO FILATELISTA
»TIMOČKI RUDAR« — PRIREDIĆE
FILATELISTIČKU IZLOŽBU.

Филателисти који желе да излажу на VI републичкој филателистичкој изложби треба да се пријаве канцеларији Савеза Сремска број 6/4 Београд, тел. 628—431.

ВЕСТИ — ЗАНИМЉИВОСТИ

Аца М. Александрић, секретар СФС

● Из незваничних извора сазнали смо, да Савез есперантиста Југославије тражи кандидатуру од Светског савеза есперантиста у — Ротердаму, да се следећи Конгрес одржи у Југославији 1973 године. Уколико би се ово остварило, Савез есперантиста Југославије планира да у сарадњи са Савезом филателиста Србије организује међународну филателистичку изложбу у Београду. И овом приликом Савез есперантиста Југославије издејствовао би од ЗЈПТТ издавање пригодне марке.

● Управа ПТТ Велике Британије од 15. 2. 1971. године прешла је на означавање номинале марака по децималном систему. По овом систему једна фунта има 100 пенија.

● Редакција ПТТ Вјесника под паролом „БИРАМО НАЈЛЕПШУ МАРКУ“ спровешће и у 1971. години акцију за избор најуспелије наше марке. У вези овог избора припремљен је правилник по коме ће се прогласити најуспелија марка. У ову акцију биће укључени сви филателисти путем анкетних листића који ће у исто време бити и гласачки купони. Ова акција биће спроведена крајем године.

● СФС је тражио од својих друштава да уредно достављају извештаје о свим филателистичким манифестацијама, као и о учешћу својих чланова на међународним изложбама. На овај начин СФС ће пратити активност друштава која у исто време представљају и активност овог Савеза.

● Одлука Управног одбора СФС од 24. 2. 1971. године одређена је чланарина за омладинце у месечном износу од Динара 0,50 која се наплаћује од 1. 4. 1971. године. Од овог износа Савезу припада Дин. 0,20

● ЗАЈЕЧАР — Наставница осмогодишње школе „Љуба Нешић“ другарица Иванка Петровић, покренула је у својој школи акцију за организовање омладинске секције при друштву у Зајечару — „Тимочки рудар“.

● Организациони Комитет XX јубиларне шаховске олимпијаде која је одржана у Скопљу од 7. до 31. маја о. г. издао је пригодан коверат са пригодним жигом. Цена по комаду износи Дин. 2.—. Заинтересовани се могу обратити на адресу: Савез филателиста Македоније, Поштански фах 273, 91000 Скопље.

● На дан 3. 10. 1971. године, на пошти у Сенти, биће у употреби посебан пригодан жиг поводом XIII Филателистичке изложбе. За ову изложбу биће издати пригодни коверти у две варијанте.

● На дан 3. 10. 1971. у просторијама Радничког универзитета у Сенти одржаће се IV редовна седница Извршног одбора Савеза филателиста Војводине.

● СФС ће извршити замену омладинских чланских карата стим што ће нове карте бити у другој боји. Ова замена се врши ради утврђивања тачног броја омладинаца обзиром да и неки чланови који нису више омладинци користе бенефиције предвиђене за омладинце.

● У САД ступила је на снагу нова тарифа за поштанске пошиљке: писмо прве тарифне класе — 8 цента, авионско писмо 11 цента, Пенну дописница — 6 цента. (Вјесник ПТТТ бр. 143/71).

● На великој међународној филателистичкој изложби у Будимпешти која се одржава од 4 — 12 септембра т. г. учествоваће наша ЗЈПТТ са експонатима; стогодишњица прве српске марке, Уметност — репродукције и Фауна — флора Југославије. Сигурно је да ће се на овој изложби такође појавити и многи већ познати југословенски филателисти чије су збирке на неким међународним изложбама биле високо оцењене.

● Данас се много говори и пише о инфлацији поштанских марака. Сакупљачи просто не могу да стигну новитете који сваког дана излазе на свим странама света. Можда је са тог гледишта интересантно погледати податке по континентима о издавању марака у свету до данас, који преглед доноси «MICHEL RUNDSCHAU» у овогодишњем јулском броју:

	Редовне и пригодне марке	Новинске и порто	Укупно
Европа	60.359	8.024	68.383
Африка	28.933	2.953	31.886
Америка	35.765	4.153	39.918
Азија	36.024	3.688	39.712
Аустралија	5.827	1.101	6.928
Цео свет	166.908	19.919	186.827

● Биро за поштанске марке и издавачку делатност ЗЈПТТ откупљује 60 разних издања југословенских марака и плаћа 70% вредности по каталогу за 1971. годину. Исто тако откупљује 16 издања наших марака и плаћа 80% вредности од каталога.

Miroslav Rot

IZ ISTORIJE SRPSKE POŠTE

У РТТ часопису синдиката службеника и радника РТТ Југославије бр. 2 од 1955 године ишао је чланак из пера инг. Тривуна Теслића у којем износи врло занимљиве и необично важне податке о поштанским везама у Србији пре увођења српске поште, о оснивању српске поште, о аустриској конзуларној пошти у Београду и Алексинцу, и, као најважније, борбу Србије за поштанску сувереност и ослобађање Србије од стеча „капитулација“.

Као највећа заслуга инг. Теслића може се навести да је свој чланак поткрепио податцима из веродостојних извора (инг. Müller, Deroko и других), као и из службених извора. Веома је за жалjenje да тај толико ва-

žan članak nije preneo ni beogradski „Filatelista”, ni zagrebačka „Filatelija” da bi se sačuvao u našoj filatelističkoj literaturi, jer u jednom nefilatelističkom listu on prođe nezapažen od filatelista, i pada u zaborav.

Zato sam odlučio da prenesem Teslićev članak u „Filatelisti”, i da dam na kraju svoje komentare. Članak glasi:

„Poštanske veze između Beča i Carigrada bile su već u XVIII veku delimično organizovane preko Srbije, a delimično preko Rumunije. — Prema autsriskim dokumentima iz 1720 godine, austrijska kurirska veza išla je preko Beograda. Ove kurire su od Carigrada do Beograda pratili janičari, radi zaštite diplomatske korespondencije koju su u ono vreme prenosili kuriri. Putovanje ovih austrijskih kurira između Carigrada i Beča i obratno trajalo je 18 dana. — Međutim, povremeno je ova kurirska služba vršena i preko Rumunije (preko Hermanstata i Bukurešta) što se događalo obično onda, kada je putovanje kroz Srbiju bilo nesigurno, naročito za vreme ratovanja na teritoriji Srbije potkraj XVIII veka (iz časopisa „Die Postmarke” iz 1930 g. str. 10).

Od god. 1803 pa sve do sređivanja prilika u Srbiji posle Prvog i Drugog ustanka, stalna poštanska veza između Beča i Carigrada išla je preko Rumunije (od austrijskog pograničnog mesta Crvene Kule, pa preko Pitešća-Bukurešta i Đurđeva za Carigrad). — Posle Drugog srpskog ustanka pod Milošem Obrenovićem 1815 godine ponovo se prenos austrijske pošte vratio na relaciju Beograd-Aleksinac (vidi Evžen Deroko: „Gradnja za istoriju pošte u Srbiji”, Beograd 1939 god. str. 1).

Turski tatari su i dalje imali pravo prolaza kroz Srbiju kao kroz „carsku zemlju” i pod zaštitom srpskih vlasti, noseći prepisku između Porte i Beogradskog vezira. — Ali po ranijim kapitulacijama, Turska je bila obavezna da kroz svoju carevinu dozvoli slobodan prolaz i austrijskim državnim kuririma, koji su bili van domašaja nadležnosti turskih vlasti. Ta je obaveza prešla i na Srbiju, kao njenog vazala.

Bečki kuriri predavali su zvaničnu prepisku svoje vlade zemunskoj političkoj vlasti, a ona ih je preko tzv. „terdžomana” predavala austrijskim tatarima u Beogradu radi daljeg prenosa. Austrijski tatari su mahom bili Turci. — Sve troškove ovih austrijskih tatara plaćala je austrijska država. Od Beograda do Carigrada bilo je u službi 40 tatara austrijskih. — Godine 1836 Austrija je ustanovila u Beogradu Generalni konzulat, koji je objedinio i celokupnu kurirsku službu između Beograda i Carigrada. — Kako u Srbiji tada još nije bilo pošte, a ekonomski napredak stvorio je kod poslovnog sveta potrebu i za mnogim vezama i preko granice, počele su se obilno koristiti usluge austrijske kurirske službe. — Ta služba je postupno uzela ulogu posrednika za saobraćajne usluge između Srbije i onih mesta u Turskoj, kroz koja su kuriri prolazili na putu između Beograda i Carigrada. Austrija je, sem toga, imala velikih ekonomskih i političkih interesa da takovo stanje u Srbiji eksploatiše. Posledica takve politike bilo je organizovanje posebne pošte pri Generalnom konzulatu u Beogradu i njene filijale u Aleksincu.

Austrijska pošta u Beogradu otpočela je rad 1 avgusta 1841 godine, a bila je smeštena u samom generalnom konzulatu, koji se nalazio u Kolarčevom „zdanju”. — Pošta je bila smeštena u prizemlju. (Kosta Hristić: „Zapisi starog Beograđanina”, knjiga II strana 92. — Tvrdjenje E. Deroka u „Gradnja za istoriju pošte u Srbiji”, strana 6, da je austrijska pošta u Beogradu otvorena u martu 1841 godine, nije tačno).

Pošto se ova pošta nalazila neposredno na granici Austrije, bila je podređena Direkciji pošta u Beču. — Godine 1855 prešla je u nadležnost Direkcije pošta u Temišvaru, a od 1 maja 1867 godine pa do ukidanja ponovo je potpala pod bečku poštansku direkciju. — Od 1 juna 1850 godine austrijska pošta u Beogradu upotrebljavala je austrijske poštanske marke sa označenom vrednošću u krajcerima (Ing. Edwin Müller: „Grosses Handbuch der Abstempelung von Altösterreich und Lombardo-Venetie“ str. 322).

Razmena pošte sa Zemunom bila je dvaput dnevno — u 7 sati ujutro i u 13 časova po podne. — Iz Zemuna su pošiljke dolazile u 11 časova pre podne i 17 časova posle podne. Veza sa Bečom preko Zemuna održavana je dvaput nedeljno. Pošiljke za Beč i druga mesta u Austriji ili ostalim evropskim zemljama primale su se do 11 časova pre podne. (Arhiva NR Srbije, Popečiteljstvo inostranih dela 1841, arh. br. 108/1).

U filijali austrijske pošte u Aleksincu službu poštanskog ekspeditora vršio je jedan cesarski kapetan, koji je kontrolisao prispeće i otpremu poštanskih pošiljaka preko srpske granice. Austrijska pošta u Beogradu, prema tome, primala je i otpravljala pisma i novčane pošiljke ne samo za Tursku i Austriju, nego i za celu Evropu, naplaćujući takse po tada važećoj austrijskoj poštanskoj tarifi. — I pošta u Beogradu, i njena filijala u Aleksincu vršile su dostavu prispelih pošiljaka preko svojih raznošača, koji su bili uniformisani. Pisma koja su stizala iz inostranstva austrijskoj pošti u Beogradu, ili njenoj filijali u Aleksincu, a glasila za mesta u unutrašnjosti Srbije, austrijska pošta je predavala srpskoj pošti u Beogradu na dalje otpravljanje. (E. Deroko Op. cit. str. 8).

Tako je Austrija onemogućila Srbiji uspostavljanje međunarodne poštanske službe, i takvo stanje će ostati sve do početka (Opaska M. Roth: do kraja) 1869. godine.

Još odmah prilikom uspostavljanja austrijske pošte u Beogradu i njene filijale u Aleksincu. Srbija je energično reagirala, smatrajući i to kao atak na stečeni politički i teritorijalni integritet, koji je izvojevan posle dugih i teških žrtava. Popečiteljstvo finansira još 31 januara 1840 god. izveštava Popečiteljstvo inostranih dela o tome da je saznalo kako Austrija namerava pri svome Generalnom konzulatu u Beogradu da ustroji svoju poštu. Ujedno se od Popečiteljstva inostranih dela zahteva energična intervencija u ovom pitanju.

Svojom notom broj 626 od 11 juna 1841 god. austrijski Generalni konzulat obaveštava Popečiteljstvo inostranih dela da namerava da u Beogradu ustroji posebnu austrijsku poštu za posredovanja pisama u Austriju, Solun, Serez i Carigrad. Osim zvaničnih, posredovala bi se i privatna pisma. — Ponovljenim notama od 26 juna i 14 jula 1841 god. Konzulat je dao detaljnije podatke o otvaranju pošte u Beogradu, precizirajući kao datum početka njenog rada — 1 avgust 1841 god.

Srpsko Popečiteljstvo inostranih dela odmah je reagiralo na note austrijskog generalnog konzula o otvaranju posebne pošte u Beogradu. Sovet Knjaževine Srbije svojim pismom broj 458 od 14 jula 1841 god. obavestio je knjaza Mihajla Obrenovića o svemu što se odnosi na otvaranje austrijske pošte u Beogradu, prilažujući mu i sve note Konzulata, kao i protest Popečiteljstva inostranih dela. Interesantno je stanovište knjaževo po ovom pitanju. Knjaz, naime, u svom odgovoru Sovetu (pismom br. 889 od 17. jula 1841 godine) između ostalog kaže: „Sujetno bi bilo biti nanovo opominjati konzulat, jer na opominjanje Pravitelj-

stva našega neće on prestati od onoga, što je, razumeva se, po naredbi svog Praviteljstva preduzeo, dok mu se to istim putem ne zapovedi — po tom u dakle nadležalo bi svojim putem dejstvovati, da Pravitelstvo Austrisko odredbu svoju poreče. Budući pak da bi protestacija, kod više austriske vlasti veću važnost imala onda, kad bi kod nas formalno pošte već zavedene bile, to će nužno biti, da se Uredba o Ustrojstvu pošte što pre izda — po tome dakle, neka Sovet nastane, da se Uredba ista, ukoliko to do njega stoji, što skorije izda”.

Sticajem okolnosti, prema tome, otvaranje austriske pošte u Beogradu ubrzalo je pripreme na izradbi „Ustrojstva poštanskog zavedenija” koje je 15 oktobra 1843 postavilo temelje poštanske organizacije u Srbiji.

Borba za ukidanje austriske pošte u Beogradu i njene filijale u Aleksincu trajala je punih 27 godina, i završena je potpisom prve Poštanske konvencije između Srbije i Austro-Ugarske, koja je potpisana u Pešti 2/14 decembra 1868 god.

Borba za ukidanje austriske pošte u Beogradu vodila se pretežno diplomatskim putem, gde je austrisko Ministarstvo trgovine (pod kojim su se nalazile pošte) stalno na srpska traženja stavljalo razne uslove (o poboljšanju poštanskih veza sa Turskom, broju pograničnih mesta za razmenu pošte i tome slično).

Naročito oštar stav za ukidanje austriske pošte ispoljio se na Sv. Preobraženskoj skupštini (1861 god.), kad je narodni poslanik Jokić zahtevao da se ovo pitanje — ukoliko ga ne može sama Vlada da reši — iznese na rešavanje pred one velike sile, koje garantuju postojanje Knjaževine Srbije.

O ukidanju austriske pošte u Srbiji donele su „Srpske Novine” u svom broju 115 od 16 septembra 1869 godine sledeću obavest”.

„Ukidanje austriske pošte u Srbiji” — Poštanska konvencija, koja je 2 (14) decembra 1868 godine zaključena između Srbije i austro-ugarske vlade, 19 ovog meseca stupa u život. Po ovome dakle, c. kr. austriska pošta, koja je do sada bila u c. kr. austriskom konzulatu u Beogradu, 18 ovog meseca prestaje raditi i sva pisma i ostala pošiljanja, koja se od tog vremena odavde iz Beograda slala budu poštom izvan zemlje, predavaće se našoj pošti, kao što će se od nje i primati sve, što sa strane dolazilo bude. Pošta beogradska od 19 o. m. smeštena će biti u kući blizu stare pijace, gde je dosad bila kancelarija Ministarstva pravde i ovde će se predavati sva pisma i pošiljanja, koja se šilju izvan zemlje, a i ona privatna pisma i pošiljanja, koja se upućuju u unutrašnjost Srbije.

U sadašnjoj pak zgradi poštanskoj ostaje jedno odeljenje pošte za primanje i izdavanje zvaničnih pisama i pošiljanja, za koja se ne naplaćuje nikakva taksa, a ona pošiljanja zvanična za koja se taksa plaća, predavaće se u pomenutoj poštiblizu velike (stare) pijace. — Pisma upućena van zemlje primaće se na pošti svaki dan do 6 sati po podne, i mogu se ostavljati i u sve sandučice poštanske, kao i ona koja se šilju u unutrašnjost Srbije, a sandučići ispražnjavaće se od 19 septembra do 19 oktobra ove godine triput dnevno i to: u 9 3/4 sati izjutra, i u 2 1/2 i u 5 sati po podne.

Preporučena pisma primaće se takođe svaki dan u pošti do 6 sati posle podne, ali i sa onima u sandučićima nađenim pismima, na kojima bude naznačeno **PREPORUČENO** (rekomandirt), ako su snabdevena markama, cdgovarajući podpunoj taksi za preporuku, postupaće pošta kao sa preporučenim. — I posle 6 sati po podne mogu se pisma

ostavljati u sandučice priglavnoj pošti, pa će se odmah sutra dan izjutra odpraviti. Pošta sa pismima preko Zemuna odlazi do dalje naredbe u 10 1/2 sati pre podne i u 2 1/4 po podne, a preko Pančeva u 7 1/2 pre podne i u 12 sati u podne, svaki dan.

Pisma za mesta u Turskoj, Sofija Felibe, Jedrene, Serez, Solun i Carigrad pošta u Beogradu prima svakog utornika do 2 3/4 po podne. Amanete i pakete upućene izvan Srbije, a osim Turske, pošta beogradska prima svaki dan od 8 do 12 sati pre podne, i od 2 do 6 posle podne. Pošta amanetna iz Beograda odpravlja se zasad do dalje naredbe, svaki dan u 12 sati u podne za ova mesta: Zemun, Karlovci, Kostajnica, Petrovaradin, Brod, Bela Crkva i za mesta u regimentama: karanšebeškoj, pančevačkoj, belocrkvenoj, varadinskoj, brodskoj, gradiškoj, II-banskoj, i u titelskom bataljonu, — za sva mesta u županijama požeškoj, sremskoj, temišvarskoj, torontalskoj, virovitičkoj, i u distriktu male Kumanije i Jazigije, i za mesta: Abonj, Cigled, Gornji Dabao, Kečkemet, Mali i Veliki Kereš, Stajnbruk, Veladekt i Vereš u peštanskoj županiji i za celu Rumuniju (Vlašku i Moldaviju).

Za sva ovde nespomenuta, kako u Austro-Ugarskoj monarhiji, tako i izvan ove naodeća se mesta, amanetna pošta zaključivaće se u 6 sati posle podne, a odpravljaće se sutra dan u 7 1/2 sati pre podne.

U gore imenovana mesta u Turskoj upućene amanete pošta u Beogradu prima svakog utornika do 12 sati u podne.

(Srpske novine broj 115 od 16 septembra 1869 — nezvaničan deo; Drž. arhiva u Beogradu).

Ukidanjem austriske pošte u Srbiji stvoreni su uslovi za neposredni međunarodni poštanski saobraćaj sa Austrougarskom, a preko nje i sa ostalim državama Evrope. — No sem toga, ovo je jedan važan politički akt onoga vremena, jer se time oduzelo pravo Austriji da i dalje održava svoje pošte na državnoj teritoriji Srbije."

Kao što vidimo, poštanska konvencija između Austrije i Srbije određuje da direktna poštanska veza između Srbije i ostalog sveta stupa na snagu 19. septembra 1869. god. po starom kalendaru (1. oktobra po novom), službene novine Srbije navode isti taj datum kao datum stupanja na snagu tog ugovora, i tu, naravno, prestaje svaka diskusija kojeg je dana stupila konvencija na snagu. Zanimljivo je da „Filatelist" god. II br. 2 od februara 1950. god. prenosi iz srpskog narodnog kalendara „LJETO" za 1871. god. jedan članak o srpskim poštama, u kojem se takođe kaže da je od 19. septembra (1. oktobra) 1869. stupila na snagu poštanska konvencija sa Austrijom. Sve to čak i najbolji poznavaoци srpske filatelije dugo ne uzimaju do znanja.

Eugen Deroko u svojoj knjizi „Istorija poštanskih maraka Srbije" (str. 25) piše da je konvencija stupila na snagu 19. juna 1869. god. Kako se Deroku mogla potkrasti tako temeljna greška teško je razumeti; možda je on mislio da je dana kada su prve četiri marke Kneza Milana, t.j. 19. juna, puštene u promet, stupila u važnost konvencija, i da su tim povodom izdate te četiri dopunske vrednosti, koje su bile potrebne za frankiranje pisama za Austro-Ugarsku. I od onda su se svi filatelisti slepo držali tog datuma, pa čak i oni, koji su kao dobri poznavaoци srpske filatelije pisali članke o tom području. Zanimljivo je da Deroko u svojoj knjizi piše, da je austrijska konzularna pošta u Beogradu »prestala funkcionisati krajem septembra 1869 godine«. A čovek se mora pitati, kakvog je posla imala ta konzularna pošta u Beogradu od 19. juna do 19. septembra, ako je Srbija već 19. juna dobila poštansku suverenost? Dakle jedna protivrečnost, i po međunarodnom pravu jedna nemogućnost.

Iz svega gore navedenog jasno proizilazi da je jedan neposredan poštanski saobraćaj između Srbije i Austrije, odnosno ostalog sveta, mimo austrijske konzularne pošte u Beogradu, bio nemoguć do 19. septembra 1869. godine.

Tim povodom želim se osvrnuti na jedan članak Siniše Ostoića u »Filatelisti« br. 9—10 od 1959. god. U tom članku Ostoić još uvek navodi datum 19. juni 1969. kao dan stupanja na snagu poštanske konvencije, i da je između 19. juna i 1. jula, dakle 12 dana, bila moguća mešovita frankatura maraka Kneza Mihajla. Nema sumnje da je tih 12 dana bila moguća mešovita frankatura, ali samo u unutrašnjosti Srbije, npr. dve marke od 15 para Kneza Milana sa jednom markom od 10 para Kneza Mihajla, ako je pismo bilo teže od 16 grama; ili marka od 50 para Kneza Milana i 10 para Kneza Mihajla, ako je pismo bilo preporučeno.

Ostoić navodi u tom članku kao dokaz jedno pismo upućeno iz Beograda u Kovin, braći Despinić, frankirano sa markom Kneza Mihajla od 10 para na tankom papiru, i markom od 15 para Kneza Milana, a osim toga kaže da je paralelno sa direktnom poštanskom vezom Srbija — Ugarska funkcionirala i austrijska konzularna pošta. Šteta da Ostoić nije dao bliže podatke o tom pismu, **naročito datum**, i pitanje je da li je on zaista video to pismo, ili samo čuo za njega.

Očito je da se tu radi o rafiniranom falsifikatu, jer za gore navedenih 12 dana pismo frankirano sa srpskim markama nije moglo biti poslato u Kovin (tada u Mađarsku), a kada je 19. septembra 1969. direktno upućivanje pisma u Kovin bilo moguće, marke Kneza Mihajla već su izgubile frankaturnu vrednost.

Ja sam u »Filateliji« br. 11/XVIII od novembra 1958. raskrinkao dva vrlo opasna falsifikata, koje je Mirko Verner u »Filatelisti« br. 3—4 i 5—6 iz 1956. god. objavio kao naročito velike retkosti. U istu takvu kategoriju opasnih falsifikata spada i ovo pismo upućeno u Kovin. Ostoić je pogrešio, jer je onda smatrao da je konvencija stupila na snagu već 19. juna, a verovatno nije imao mogućnost da potanje ispita pismo. U svom gore spomenutom članku u »Filateliji« ja sam kazao da su iz neznanja ili aljkavosti krivotvoritelji pravili greške, čemu imamo da zahvalimo da danas možemo otkriti falsifikate, kao što je slučaj i sa ovim kovinskim pismom. Da je krivotvoritelj za svoj falsifikat upotrebio jedno pismo upućeno u unutrašnjost Srbije, a ne u Mađarsku, teško da bi se falsifikatu moglo ući u trag.

Напомена: Nakon što sam napisao taj članak i poslao radi objavljivanja, primio sam »Filatelistu« br. 135 sa člankom Miodraga Vukovića o »Milančićima«. U tom članku ima vrlo zanimljivih činjenica, i mislim da bi trebalo dati neka razjašnjenja i komentare. Zato ću se jednim posebnim člankom osvrnuti na izneta dokumenta M. Vukovića.

Миодраг Р. Вуковић

ПОШТАНСКА КОНВЕНЦИЈА ИЗМЕЂУ СРБИЈЕ И АУСТРО—УГАРСКЕ

— Осврт на чланак г. Мирослава Рота —

И поред свог поднаслова, овај чланак је заправо покушај да се осветли питање ступања на снагу Поштанске конвенције између Србије и Аустро-угарске, која је закључена 2. децембра 1968. у Пешти. Само је случај хтео да непосредно пред улазак у штампу овог бро-

ја „Филателисте” стигне чланак г. Мирослава Рота из Јерусалима. Колико је мени познато, његов чланак представља први покушај у нашој филателистичкој литератури да се документовано обради проблем Поштанске конвенције између Србије и Аустро-угарске. Врло често и радо у тој литератури цитиране су „Српске новине”, али се нажалост врло ретко и нерадо у филателистичкој пракси оне и листају. Захваљујући овоме, многи подаци из „Српских новина остали су непознати, те се доста олако прелазило преко овог проблема који није тако једноставан како то можда изгледа.

У стручној пак ПТТ литератури ствар стоји знатно другачије. Нажалост истина је оно што о томе каже г. Мирослав Рот да та литература углавном остаје непозната филателистима. Управо због тога, многи од њих до данас вероватно нису били упознати са два значајна чланка инж. Тривуна Теслића о овом проблему. Први је онај који г. Рот цитира у склопу свог чланка, а истом проблему инж. Теслић вратио се и 1963. Његов чланак „Поштанска конвенција између Србије и Аустро-угарске”, објављен у ПТТ Архиву бр. 9, знатно је обогаћен документима и представља даљу разраду овог проблема. Као велики познаваоц историје поштанске службе, инж. Т. Теслић је поред ова два објавио још неколико чланака, и готово сви они представљају завршну реч која се може дати о једном од општих питања из историје српских пошта. Насупрот томе, у оба чланка о Поштанској конвенцији инж. Теслић је приметно уздржан и опрезан. У чланку који цитира г. Рот, инж. Теслић наводи обавештење „Српских новина” бр. 115 од 16. септембра 1869., и констатује датум престанка рада аустријске конзуларне поште у Београду, уздржавајући се од било каквих примедби у погледу ступања на снагу закључене Конвенције. У свом чланку из 1963., инж. Теслић је већ доста одређенији, и наводи:

„Иако је према одредбама чл. 51., Конвенције требало да ступи на снагу 1. јула 1869. (по новм—МРВ), њезина **стварна примена** (подвукао МРВ) отпочела је 19. септембра 1869. године, док је аустријска пошта у Београду престала са радом 18. септембра исте године”.

Истраживајући документацију везану за „миланчиће”, аутор ових редова сучио се и са проблемом ступања на снагу Поштанске конвенције између Србије и Аустро-Угарске. За сва даља истраживања користио сам се подацима инж. Теслића као основом, те сам, после прилично времена, успео да дођем до неколико података који су ми помогли да коначно створимо одређену слику о том проблему. Да би до тога дошли, пођимо од података које је инж. Теслић изнео у ПТТ Архиву бр. 9.

Поштанска конвенција између Србије и Аустро-угарске закључена је 2. децембра 1868. у Пешти. Члан 51. ове Конвенције сасвим прецизно наводи 19. јуни 1869. као датум ступања на снагу.

Аустро-угарска влада ратификовала је Конвенцију 18. јула 1869., а српска влада 7. августа исте године. Размена ратификације извршена је у Београду.

Према обавештењу „Српских новина” бр. 115, аустријска конзуларна пошта у Београду престала је да ради 18. септембра 1869., према Конвенцији која „19. овог месеца ступа у живот”.

Као што се може видети, ови подаци стоје у противречности, а сваки од њих носи тежину службеног податка. То је свакако и навело инж. Теслића да буде резервисан по питању ступања на снагу

Конвенције. С друге стране је г. Мирослав Рот, немајући увид у све оно што стоји на расположењу београдским филателистима, извео закључке који се не могу сасвим прихватити.

Да би се ова проблем решио, потребно је да се задржимо на неким појединостима које до сада нису биле размотрене.

Мада је српска влада ратификовал Конвенцију тек 7. августа, Намесници су по договору са Државним саветом, одобрили ратификацију још 22. фебруара 1869. (Српске новине бр. 100 и 101 од 12. и 14. августа 1869.)

Према „Српским новинама” бр. 115 Конвенција је ступила на снагу 19. септембра 1869. Међутим, како је то и инж. Теслић навео, ово обавештење дато је у **незваничном делу**, без потписа, броја и датума, те не представља званично саопштење већ само саопштење редакције. У погледу тачности датума престанка рада аустријске конзуларне поште у Београду нема никакве сумње, но израз „Конвенција ступа на снагу” може се прихватити само условно, у смислу почетка њене практичне примене.

Упоредјујући разне законе, законске одредбе и уговоре, установио сам да се могу поделити у две групе: а) они у којима је датум ступања на снагу везан за ратификацију, „Височајши указ” или објављивање у службеним новинама, и б) оне у којима је датум ступања на снагу прецизно дефинисан. Према обавештењу једног доктора правних наука, Конвенције из ове друге групе ступају на снагу датумом који је утврђен конвенцијом, без обзира на то да ли је већ извршена измена ратификација.

Из свега овога може се извести закључак да је са правне тачке гледишта Поштанска конвенција између Србије и Аустро-угарске **ступила на снагу 19. јуна 1869.**, али да је њена **практична примена почела 19. септембра исте године.**

Разлог чињеници да је аустријска конзуларна пошта у Београду функционисала тачно три месеца после формалног ступања на снагу Конвенције треба тражити у томе што је све до тада саобраћај са Угарском и осталим европским земљама (изузев Турске) ишао углавном преко конзуларне поште. После ступања на снагу Конвенције, Србија је морала формирати шест пунктова (Београд, Шабац, Смедерево, Градиште и Текија) способних за нормалну картирајућу везу са страним граничним поштама. То се није могло урадити преко ноћи, те је зато, свакако по претходном договору двеју влада, аустријска конзуларна пошта радила све до 19. септембра. За то време Србија највероватније није имала директних поштанских веза са Угарском, о чему сведочи и саопштење из „Српских новина” бр. 115 од 16. септембра 1869., као и чињеница да су Правила за Извршење Конвенције објављена тек у „Српским новинама” бр. 102-104 од 16 — 20 августа 1869.

Експозитура конзуларне поште у Алексинцу и даље је наставила рад, примењујући и отправљајући за Аустро-угарску писма из њених пошта у Турској.

Preko kancelarije SFS možete dobiti:

- Bronzane značke SFS cena 5 dinara
- Kataloge: Yvert, Michel, Zumstein i Jugoslavije za 1972 goidnu.
- Albume — Linder listove.

SFS 11000 Beograd
Sremska 6/4

1971 Jugoslavija



ANTIKNE BRONANE FIGURE V JUGOSLAVIJI
ANTIQUE BRONZE FIGURE IN YUGOSLAVIA
ANTIKNE BRONZANE FIGURE U JUGOSLAVIJI
ANTIQUE BRONZE FIGURE IN YUGOSLAVIA



1971

АБЕЦЕДА ГЛАВНОГ УРЕДНИКА

А

БАЛКАН ФИЛА: Постоји ово Балканско полуострво. На њему су распоређене државе, које делом или целином припадају Балкану: Алабанија, Бугарска, Грчка, Румунија, Југославија и Турска. У односу на везе са осталим светом, географски положај на полуострву, историску прошлост мирољубивост, патриотизам, ратоборност, гостопримство и тако даље и тако даље, Југославија без сумње заузима угледно и достојанствено место. То јој свакако и припада а наши суседи то и неоспоравају.

Седоше једном угледни људи филателисти ових земаља и договориш се оснују Балканфилу, да се у одређеном интервалу одржава филателистичка изложба на којој ће излагати филателисти балканских земаља. Надлежна министарства пошта у већини ових земаља сагледаше сву озбиљност ове одлуке, унеше у програм своје издавачке делатности штампање марака посвећених овом догађају у времену када су домаћин односно организатори изложбе. Идеја постаде стварност.

Прва изложба одржана је 1965 године у Варни — Бугарска.

Друга у Истамбулу — Турска 1967 године,

Трећа у 1971 години у Букурешту — Румунија.

Четврта ће се вероватно одржати 1973 године у Грчкој.

Југословенски филателисти су учествовали на све три до сада одржане изложбе. Организатори су им одали пуно признање доделом више медаља и диплома, одредили југословенски дан на изложби, издали марку посвећену нашој земљи, пригодни жиг и коверат и најзад увек уважавали сва наша извињавања, боље рећи закерања. После сваке изложбе координациони одбор предлаже Југославију за новог домаћина, а наши представници, препуштени сами себи, отпевају стару песму на ову арију:

„Знате другови и господо ми смо самоуправно друштво. Ми немамо централни Савез филателиста. Ми имамо 6 републичких Савеза а како сви овде нису заступљени ми немамо овлашћења да наступамо испред југословенских филателиста. Код нас је знате укинута министарство пошта, постоји Заједница ЈРТТ, она је самостална самоуправна асоцијација радних људи, ми нисмо у могућности, нити пак имамо права да прихватамо нешто што је у њеној надлежности и што искључиво зависи од Управног одбора Заједнице и предузећа које они представљају. Ми предлажемо и мислимо да је то управо једини пут да се равноправно обратите на свих шест републичких Савеза (ми ћемо Вам дати њихове адресе) а да упоредо консултујете и ЗЈПТТ, од којих ћете добити сва потребна обавештења а који ће у исто време, ми смо у то сигурни, потврдити и исправност нашег предлога. Ви морате разумети да се у нашој самоуправној заједници строго води рачуна о корисности сваког уложеног динара и сваке формулисаних реченице. Ми вероватно бар за сада неби имали финансиско материјалне могућности за једну такву величанствену изложбу”.

Слушали наши пријатељи из координационог одбора суседних земаља теноре југословенске филателије и као музикални људи установили да је то песма: жив ми Тодор да се чује говор. Слушали, слушали па нам сада у Букурешту једноставно доскочили: Браћо Југо-

словени будите домаћин једне од изложби, па ако немате средстава ми ћемо вас помоћи. Даћемо вам витрине, економску анализу, помоћ у организацији и предвиђамо и могућност новчане помоћи, о чему би се конкретније изјаснили после консултације са нашим министарство мпошта, казали у глас филателисти: Бугарске, Румуније, Турске и Грчке.

Ми у Југославији имамо десетине и десетине угледних филателиста излагача из свих већих градова, који учествују на овим изложбама. Да ли ми који се бавимо неком организацијом филателије у нашој земљи имамо право да компромитујемо ова имена?. Да ли имамо право да их наговарамо да гостују и уживају гостопримство људи којима никада неће бити домаћини? Да ли смо стварно спали на тако ниске гране, на такав степен неспособности да себе и своју организацију доводимо у понижавајући положај, да нам се нуди помоћ иако сам сигуран да она није злонамерна. Што се мене тиче под овим условима никада и никога нећу наговарати да учествује на изложби нити пак учествовати а ви драги читаоци...

Б

ФАМОЗНА ИЗЈАВА: један пријатељ из САД упутио ми је препоручено писмо 10 априла ове године које ни до данас нисам примио. Вероватно је мој пријатељ интервенисао код своје а она код наше поште. Како било да било дође поштански радник, позвони на врата и љубазно ме замоли да подпишем изјаву да нисам примио препоруку од 10 апр ила 1971 године. Гледам нешто овог човека, подписујем ову фамозну изјаву и питам се: чему служи препорука и њени епитети број и евиденција, када се пошта и поред тога осигурава путем изјаве. Питам се исто тако како би то изгледало када би у будуће увек изјавио да нисам примио препоруку коју сам примио. Како би то изгледало када би тако поступили сви београђани који примају препоруке и колико би то коштало поштанске раднике, ако се за једну изгубљену препоруку у међународном саобраћају плаћа 10 долара. Питам се управо шта је са оним подписом који сам дао приликом пријема једне препоруке, ко је и за кога чува и чему служи таква евиденција, када ни после три месеца нису у могућности да установе да ли су ми или не учинили упућену препоруку. Благо нама са таквом евиденцијом.

Ц

ЈОШ ЈЕДАН ЗЛОЧИНАЦ НА МАРКАМА: Сваки Србин који се сећа окупације и злочина четника Драже Михајловића без размишљања ће вам одговорити да је сувише благо речено, ако се за овог злочинца каже само издајник, јер он је нешто далеко теже и крвавије. Међутим и поред тога овај крволок се полако незванично увлачи у поједине филателистичке збирке и постаје лото неких угледних аукцијских кућа.

Филателистима је познато да је за време окупације у појединим поштама Србије било марака са написом: Југославија, Равна Гора 1941 и то:

1. Тамна браон од 1 динара са ликом четника са пушком, четника са редеником и анђела чувара правде.
2. Чоколадно браон од 2 динара са сликом Петра Караборђевића другог.

3. Светло црвена од 4 динара са планинском кућицом као симболом четничког штаба.

4. Порто марка зелене боје од 1,5 динара са ликом ДМ.

Међутим сада се у збиркама неких филателиста појављују и нова издања, истина еликета које личе на марке, за које се не зна ко их и где штампа али се лако уочава коме се и у каквој ситуацији попурају.

Опет као по неком правилу из времена окупације изашле су 4 етикете са написом Југославија. На једној је слика униформисаног чудовишта напис: Ђенерал: Дража Михаиловић 17. 7. 1949. год. Три марке су са цртежом лика исте личности са истим написом и датумом 1941—1961 што би требало да значи као двадесетогодишњица његовог покрета.

А

АТОМСКИ РАБ ИЗ ШАПЦА: Милован Заваба из Шапца је човек који много што шта воли, али изнад свега обожава уметност и баштину српске и друге културе. То је био и основне разлог да са својим друговима обнови у априлу ове године филателистичко друштво Шапца и окупи велики број људи свих занимања и професија, који су ово друштво прихватили као нешто своје рођено, шабачко. За свега три четири месеца активисти овог друштва издали су серију коверата са пригодним жигом поводом 500 година Шапца, карт максимум за прославу 7 јула у Белој Цркви и коверат за треће спортске игре грађевинара Србије 7 августа у Шапцу.

Веома лепа идејна решења и цртеже за коверте и жигове даје млади уметник Илић, који за себе каже: студиозни Студа раб атомског доба из Шапца, за кога рекоше да је луд, што сигурно неће поновити кроз 20 година.

PRETPLATA I

OGLASI

A) Pretplata na list za 1 godinu:

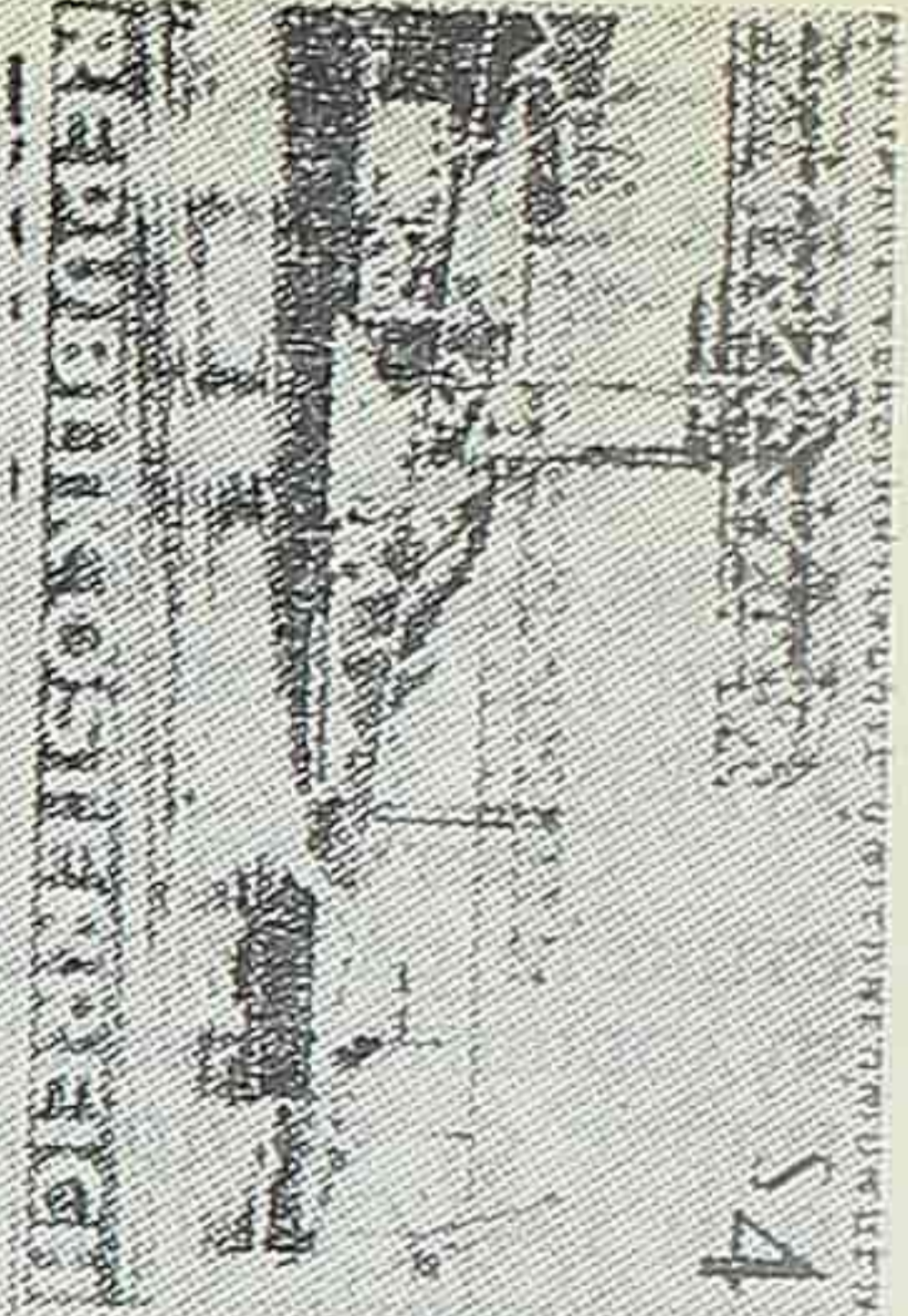
— Za Jugoslaviju	din. 15.—
— za inostranstvo	Dolara USA 2.—

B) Oglasi u listu

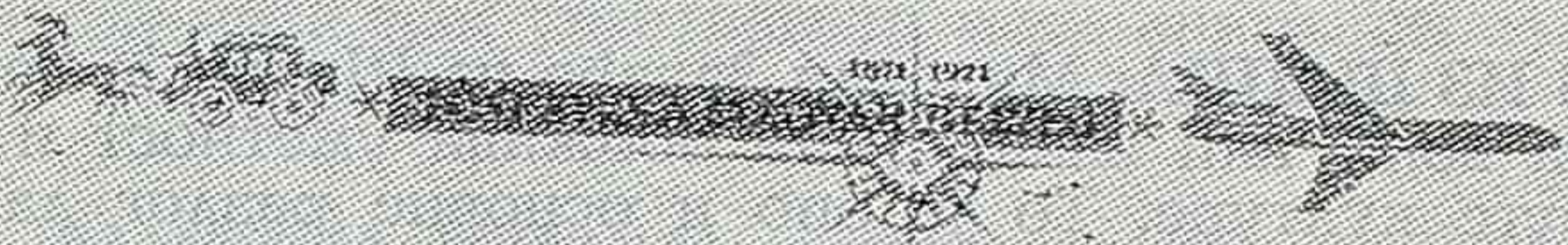
— 1/1 (cela strana)	300.— din.
— 1/2 (pola) strane	150.— din.
— 1/4 (četvrtina) strane	75.— din.
— 5 (pet) normalnih reda oglasa	10.— din.

Date cene su iste za Jugoslaviju i inostranstvo.

* BUDAPEST 71 * NEMZETKÖZI BÉLYEGKIÁLLITÁS *
A TITKOSVÉDELME ALATT



54



NOVE MARKE



Po katalogu Zumstein za 1972 goidnu

kat. br.	zemlja (br. komada)	čisto	žigosano
232—233	Andora (2)	1.85	1.85
1740—1741	Belgija (2)	1.75	1.50
688—689	S. R. Nemačka (2)	1.10	— .50
688	Finska (1)	1.—	— .30
1740—1741	Francuska (2)	1.80	1.30
1209—1210	Grčka (2)	1.90	1.90
265—266	Irska (2)	1.90	1.90
449—450	Island (2)	2.—	2.—
1343—1344	Italija (2)	1.85	1.—
1497—1498	Jugoslavija (2)	3.—	3.—
481	Lihtenštajn (1)	— .75	— .75
824—825	Luksemburg (2)	1.45	1.45
419—421	Malta (3)	2.—	2.—
	Monako (3)		
982—983	Holandija (2)	1.55	1.05
1126—1128	Portugal (3)	3.25	3.25
1008—1009	San Marino (2)	1.80	1.80
496—497	Švajcarska (2)	1.20	— .65
1963—1964	Španija (2)	1.20	1.—
2086—2087	Turska (2)	1.40	1.40
368—370	Kipar (3)	3.75	3.75

Godišnji komplet sadrži 44 marke

NEKA PITANJA U VEZI SENČANSKOG PROVIZORNOG IZDANJA

Problematika Senčanskog provizornog izdanja je poznata prema tome smatram nepotrebnim da ponavljam osnovne činjenice (podatke objavljanja, nepriznavanje, ponovo pojavljivanje u Katalogu i spor pred Ustavnim sudom u vezi primedbe sarajevskog društva „Tema-tičar“.) Međutim smatram da problem nije okončan sa filatelističke strane, a pošto nema zvaničnog reagovanja sa strane Društva filatelista u Senti ni sa strane Skupštine opštine, dozvolite da postavim neka pitanja, da obratim pažnju na neke probleme — iako zasad bez odgovora — koje neosporno, da trebamo rasvetliti, da bi zauzeli konačan stav po pitanju.

Pre svega postoji opšti problem provizornih i lokalnih izdanja, i „priznatih“ i „nepriznatih“. Zašto se bar ona priznata izdanja ne uvrste i numerišu u ostale marke Jugoslavije? (Trebamo uporediti sa regionalnim izdanjima Yvert br. 1 do 111.)

Dozvolite da obratim pažnju na jednu rečenicu Kataloga poštanskih maraka jugoslovenskih zemalja 1971: „Međutim 14. i 16. XII 1944 i 21. II 1945. god. izašle su u Beogradu prve marke opšteg izdanja, koje su postupno zamenile ova pokrajinska i lokalna izdanja“. Ako upore-

dimo gorenaznačene datume izdavanja Beogradskog izdanja sa datu-
mima izlaska provizornih izdanja, lako možemo ustanoviti da je je-
dino Senćansko izdanje izdato pre Beogradskog, a sva ostala — čak
i ona priznata — kasnije. Prema tome Beogradsko izdanje je moglo
zameniti jedino Senćanske marke, a nikako ostale, tada još neposto-
jeće. Druga strana pitanja je, da nije dovoljno objašnjeno, da zašto
su izdate ostala provizorna izdanja, kada je već postojalo opšte izdanje?

U vezi inicijatora (zasad) poslednjeg čina problematike Senćan-
skog provizornog izdanja, sarajevskog društva „Tematičar“. Interesan-
tno bi bilo znati da unutar njihovog društva kako je iniciran ovaj pred-
log da se rasčisti problematika Senćanskog provizornog izdanja?

Postavljaju se dalja pitanja: u koju tematiku pada Senćansko
provizorno izdanje? na koliki se procenjuje broj skupljača ove tema-
tike? Sva su ta pitanja važna sa obzirom da pomenuto sarajevsko
društvo nosi naziv „Tematičar“!

Potrebno je diskutovati i o tome, da zašto se ne uzima u obzir ar-
gumentacija Senćana na dan kada je rešenje o izdavanju doneto u
Senti, nije bio oslobođen ni Novi Sad ni Beograd.

Očekujem da posle ovih pitanja će se razviti pravilna filatelistička
diskusija, koja će dati potrebne rezultate.

ERDELYI István

За ове податке биће заинтересовани сигурно многи филателисти
из унутрашњости.

● МЕЂУНАРОДНА ИЗЛОЖБА ЛУФПОСТА — У времену од 10 — 13
јуна у Западном Берлину одржана је међународна изложба марака
ваздушне поште под називом ЛУФПОСТА. За ову изложбу владало
је велико интересовање, пошто се под тим називом већ више година
одржавају изложбе ваздушне поште са најинтересантнијим експо-
натима. Организација изложбе била је на завидној висини а катего-
ризација изложака доследно спроведена. Изложба је одржана у Кон-
гресној хали која за овакве прилике пружа све могућности. Обзиром
на место одржавања изложбе, посебна пажња била је поклоњена
експонатима са цепелинском поштом, али бројни експонати, нарочито
из иностранства, давали су посебно обележје најновијим достигнућима
на пољу ваздушног саобраћаја. Жири, на чијем се челу налазио познати
стручњак из области ваздушне поште, г. Хорст Ајслингер, имао је велики
посао да прегледа све изложене експонате. Посебну пажњу заслужује
чињеница, да је из наше земље награђен једино експонат из Сарајева,
који је приказивао ракетну пошту у Југославији, на 48 листова. Овај
експонат добио је сребро-бронзану медаљу, сребрни покар и диплому.
То је свакако значајан успех, пошто у овако великој конкуренцији
није било лако освојити овакво признање. Друштво филателиста
тематичара из Сарајева, које је пријавило поменути експонат, као
што се види са великим успехом наступа на међународним изложбама
и осваја признања.

● Из друштва у Земуну сазнали смо, да се може у најскорије време очекивати посебно оформљење филателистичких друштава у Батајници и Винчи. Већи број филателиста из ових места учлањено је сада у друштво у Земуну.

● **КОНГРЕС ФИПА У БЕРЛИНУ** — За време одржавања међународне изложбе ЛУФПОСТА у Западном Берлину, одржан је XI Конгрес Међународне филателистичке организације ФИПА и тиме обележена десетогодишњица активног рада ове организације. ФИПА је на прошлогодишњем конгресу у Сан Марину и Ричионе преузела патронат над изложбом „САРАЈЕВОФИЛА 72”. Међутим, пошто се у исто време одржава у Бриселу, Белгија, велика међународна изложба, на којој ће бити одржани конгреси свих међународних филателистичких организација, није било могућности да се Сарајевофила организује у исто време на достојној висини. О томе је делегате на Конгресу упознао делегат из Сарајева инг. Богдан Стојадиновић. Када је Стојадиновић изговорио предлог да се Сарајевофила одржи у 1974 години, с тим да ФИПА преузме патронат а да се истовремено одрже конгреси и симпозијум ФИПА, присутни делегати бурно су поздравили и прихватили овај предлог. Такође ФИПА је исти предлог прихватила.

● **САРАЈЕВОФИЛА 1974** — За ову изложбу у иностранству влада велико интересовање. Као потврда томе је прихватање угледних филателиста за разне функције. Тако је Др. Јамес Матејка, хирург из Чикага са највећим одушевљењем прихватио функцију комесара за УСА, Сбестиао Амарел за Бразил. Хоултау Јосепх за Француску а добијена је такође сагласност претставника Енглеске, Холандије, Белгије, СР Немачке, Швајцарске, Италије и др. Пристанак за учешће у жирију дали су ГГ. Хорст Ајслингер, претседник жирија „Лупаста”, Инг. Илија Браунштајн, генерални комесар за изложбу „Белгица 72”, Луцијан Бретхелот, претседник ФИПА-е и многи други. Овако угледан скуп најеминентнијих личности светске филателије свакако гарантује успех „САРАЈЕВОФИЛА 1974”.

● Каталог Цумштајн за 1972. годину обогаћен је садржајно листом испитивача марака са тачним адресама и наведеним подручјима за која су специјалисти.

»БЕОГРАД 71«

припремите се за филателистичку изложбу која ће се одржати 20. X 1971.

MALI OGLASI — LITTLE ADVERTISEMENT

Eberhard Schlegel
Lichtenberger Str. 42
8514 Pulsnitz

Kupujem specijalitete, interesantna pisma (naročito okupacijska) svih naših područja. Dobrotvorne marke za zarobljenike Srbije, bez utisnute vrednosti, bez ocila, plaćam 50%, a sa ocilom 100% iznad kataloga.

Kupujem pisma partizanske pošte.

Đorđe Nemet
Drapšinova 39 Kikinda

Tražim filatelističke celine perioda 1941—1955. Kupujem predfilatelistička pisma i fil. celine do 1918 god., kao i pisma srpske pošte na Krfu i crnogorske u Bordou. Plaćam u novcu ili markama. MIROSLAV SANTA, 508 Summit Ave., Jenkintown, Pa. 19046, USA.

Tražim reprodukcije na markama celoga sveta — čiste serije.

Svetozar Saboljević
26300 Vršac
Zmaj Jovina 28

Tražim predratnog Filatelistu 1919/41. Dolaze u obzir kompleti i pojedinačni brojevi. Tražim i ostalu jugoslovensku filatelističku literaturu do 1950 godine.

Miodrag Vuković
11000 Beograd
Majke Jevrosime 20

Kupujem marke Jugoslavije čiste, plaćam od nominale do 70% kataloške cene.

Maćešić Đorđe
11080 Zemun
Kosovska 3 ulaz III st. 5

Tražim marke jugoslovenskih zemalja sa greškama. Plaćam u novcu ili markama. MIROSLAV SANTA, 508 Summit Avenue, Jenkintown, Pa. 19046, USA.

Tražim razmenu maraka sa jugoslovenskim filatelistima.

R. K. AGARWALA
2/57 ROOP Nagar
Delhi 7 Indija

Tražim razmenu sa nekim jugoslovenskim omladincem vaših maraka fauna.

Urlih Giezman
3018 Magdeburg
Rothenseer Str. 33

Želim razmenu maraka sa partnerom iz Jugoslavije. Dajem marke DDR od 1970 goidne.

A. M. A.

Tražim razmenu neponištenih jugoslovenskih maraka, kompletne serije. Korespondencija: engleski francuski i poljski.

Miroslava Novakovska
SZCZECIN 2 PO Boh 791
Poljska

Želim razmenu maraka sa jugoslovenskim filatelistima.

Skolarczyk Kazmerz
Rybnik
Ul. Kosciuszki 34 — a/49
Poljska

G. E. Bordin, Avtomobilistov 2 — Kv 45 Volgograd 62 USSR želi razmenu faune, flore, sporta, kosmosa i astrofilatelije. Korespodencija engleski, nemački i ruski.

Tražim razmenu sa jugoslovenskim filatelistima. interesuje me flora, fauna, sport i umetnost. Dajem marke SSSA 1950 i dalje.

Galina Mostova
ul. Idmurskaja 89 kv 20
400051 Volgograd 51
SSSR

Filatelista iz Francuske traži partnera u Jugoslaviji za razmenu neponištenih maraka posle 1960 godine. Korespodencija francuski, engleski i njemački.

JACQUES Defoin
Instituteur
Ecole de Filles — 89
Laroche st. Cydroine
France



Umro je član filatelističkog društva »Sava« u Beogradu
RABATA FRANJA, penzioner.

BILTEN

INFORMATIVNI LIST SAVEZA FILATELISTA VOJVODINE

NOVI SAD, JULI — AVGUST 1971.

IZLOŽBA U SENTI SE OTVARA 3. OKTOBRA

Kao što smo u jednom od ranijih brojeva našeg »Biltena« objavili oktobra meseca ove godine filatelisti Sente priređuju svoju trinaestu izložbu. Pripreme su već pri završetku i prema tome već možemo dati neke detaljne podatke našim čitaocima.

Svečano otvaranje izložbe će biti u 11 sati u velikoj izložbenoj sali Doma kulture (Trg M. Tita 2 — t. z. »Evžen«). Omladinski deo izložbe će biti u klubskim prostorijama Centra VVV (ul. Stevana Sremca br. 2). Na istom mestu na dan otvaranja od 8 do 16 časova će biti Sajam maraka, a istovremeno ove prostorije će poslužiti kao mesto susreta filatelista: za razmenjivačke i međuklubske dogovore.

Prema planu na izložbi će prisustvovati kao izlagači i filatelisti iz Hodmezövasarhely-a, Szentes-a i Timisoare. Broj prijavljenih eksponata je 81. Od ovog broja veći deo dosad nije bio u Senti izložen. Izložba će biti otvorena do 10. oktobra 1971 god. a omladinski deo samo 3. oktobra.

Očekuje se veća poseta filatelista iz okolnih, potiskih komuna, sa kojima senčansko društvo ima vrlo dobre odnose, a grupne posete mogu da organizuju i društva iz drugih centara Vojvodine, autom, autobusom ili vozom, jer su veze prema Senti vrlo dobre iz pravaca Kikinda-Zrenjanin, Bečej-Novi Sad, Subotica-Sombor. Sa obzirom da u Vojvodini, sem Senčanskog, društva retko priređuju izložbe, preporučujemo po-

setu senćanske izložbe radi sticanja iskustva jer primer Sente će pokazati da sa voljom i zalaganjem svako društvo može priređivati izložbu.

Radovima na izložbi, koja je u okviru proslave 30. godišnjice Ustanaka naroda Jugoslavije, rukovodi izložbeni odbor u sastavu:

Gero Ištvan preds. OK SSRNS pokrov. izložbe

Šinković Janoš, pred. izložbenog odbora

Nađ Vilmoš, organizacioni sekretar

Katona Pal, administrativni sekretar

Počasni članovi

Gyetvai Lajos

Ždero Mirko

Fleisz Andras

Hanak Laszlo

Kiraly Istvan

Englendžija Sreto

Gončina Srećko

Radni odbor

Erdeljan Miroslav

Erdelyi Ferenc

Nagy Zambo Ferenc

Katona Ilona

Erdelyi Istvan

Huszar Istvan

Latak Andras

Nagyabonyi Denes

Nagy Jozsef

Žiri izložbe

Erdelyi Istvan

Varga Šandor

Nyilas Istvan

Na dan otvaranja će pošta u Senti upotrebiti prigodni žig, štampaće se dve prigodne koverta, izložbeni katalog i diplome. Izradiće se spomen plakete za nagrađivanje eksponata.

Ova izložba — međunarodnog karaktera — prema dogovoru, svake godine se održava u drugom od navedenih gradova i kao tradicionalna, svake četvrte godine u Senti. Međutim Senta neće u međuvremenu ostati bez filatelističke priredbe. Planira se dalja tesna saradnja sa potiskim komunama, vrše se pregovori sa Suboticom za produblјivanje odnosa i sa Krakowom za jednostruku izmenu izložbe,

(—E—)

MARKE UMETNOST U JUGOSLAVIJI KROZ VEKOVE (REPRODUKCIJE) — GRAĐANSKI PORTRETI XIX VEKA

Za 29. novembar — kao i svake godine — biće emitovana prigodna serija maraka reprodukcije »građanski portreti XIX veka«.

Marke će biti štampane u tehnici roster duboke štampe u tabacima od 9 komada u Bečkoj štampariji, a pustiće se u promet 27. novembra 1971. godine.

DOPUNA PROGRAMA IZDAVANJA POŠTANSKIH PRIGODNIH MARAKA U 1971. GODINI

Biro za poštanske marke Zajednice JPTT i Komisija za marke Skupštine Zajednice JPTT su predložili Skupštini Zajednice Jugoslovenskih pošta, telegrafa i telefona da se već odobreni Program izdavanje prigodnih poštanskih maraka u 1971. godini dopuni i da se do kraja 1971. godine emituju još 4 marke i to:

1. Povodom 100-godišnjice rođenja Dame Grueva makedonskog revolucionara — 1 marka.

2. Povodom 100-godišnjice Rakovačke bune u Hrvatskoj — 1 marka i

3. Povodom III Međunarodnog susreta (festivala) dece Evrope »Radost Evrope 1971.«, koji će se održati u Beogradu od 3—7. oktobra 1971. godine — 2 marke.

Na taj način će Program izdavanja maraka u 1971. godini iznositi, umesto dosadašnjih 34, — 38 maraka.

S obzirom na učestale i uporne zahteve republičkih i pokrajinskih socijalističkih saveza, moguće je očekivati i dalju dopunu ovogodišnjeg programa izdavanja maraka.

PREDLOG PROGRAMA IZDAVANJA PRIGODNIH POŠTANSKIH MARAKA U 1972. G.

Kao što je to radila i ranijih godina Zajednica Jugoslovenskih PTT je i u ovoj godini izvršila vrlo obimnu anketu u celoj Zemlji za sačinjavanje Programa izdavanja poštanskih maraka u 1972. godini.

U toj anketi Zajednica JPTT je dobila preko 45 pismenih predloga za izdavanje raznih prigodnih izdanja maraka u 1972. godini, sa nekoliko stotina komada maraka.

Biro za poštanske marke je razmotrio sve te predloge, pa je predložio da se u 1972. godini štampa ukupno 32 marke i to u sledećim stalnim izdanjima maraka:

1. OLIMPIJADA U MEKSIKU	6 maraka
2. EUROPA-CEPT	2 „
3. FAUNA X (ptice)	6 „
4. ŠAHOVSKA OLIMPIJADA U SKOPLJU	2 „
5. DEČJA NEDELJA	1 „
6. UMETNOST U JUGOSLAVIJI	6 „
7. CRVENI KRST	1 „
8. OLIMPIJSKA NEDELJA	1 „
9. Iz svih 40 predloga (nešto)	7 „

Verovatno će ovo biti kostur Programa za 1972. godinu, ali će sigurno doći do dopune, a možda i izmene prednjeg predloga Programa od strane organa upravljanja Zajednice JPTT.

СРБИЈА

ТРГОВИНСКО ПРЕДУЗЕЋЕ НА ВЕЛОКО И МАЛО

КРАГУЈЕВАЦ — ЛЕЊИНОВА 16

У својој великопродаји, има велики избор прехранбене робе разних хемијских производа, електро уређаја, гвожђарске и друге робе по најповољнијим условима продаје.

Кроз мрежу од 200 модерно опремљених продавница у Крагујевцу и околини, Србија врши снабдевање потрошача прехранбеном и другом робом из домаће производње и увоза.

Текући рачун 617-1-1092 код СДК Крагујевац — Телефони: Директор 41-72, комерцијални директор 37-25, финансијски директор 40-69
Телеграм: »СРБИЈА«

PLASTIC STAMAL



aero

Selotepp

